

ДИГИТАЛИЗАЦИЈА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА КУЛТУРНОГ И НАУЧНОГ НАСЛЕЂА АРХИВСКЕ ЗБИРКЕ ЈОЦЕ ВУЈИЋА: ДУГ ПУТ КА ОБЕЗБЕЂИВАЊУ ДОСТУПНОСТИ

Сажетак

Архивска грађа у приватним збиркама Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић” од највећег је значаја за културолошка и културноисторијска изучавања наше прошлости. Јоца Вујић је, по свему, најзначајније име међу добротворима Београдског универзитета. Више од педесет година Јоца Вујић је сакупљао књиге, старе рукописе, слике, стари новац и стара документа, што је учинило да његова збирка буде највећа и најразнороднија приватна колекција у Срба. У Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић” у Београду налази се, од 1932. године, поред Вујићеве богате библиотеке, и целокупна драгоцен архива.

Збирка Јоце Вујића у оквиру његове заоставштине у Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић” несумњиво је једна од највреднијих и најбогатијих приватних архивских збирки у нас. По богатству садржаја и вредности докумената која чине ову збирку ова грађа с једне стране представља изузетно значајну културну баштину, а с друге стране указује се као научна грађа од изузетног значаја и важности. Анализом грађе, њене провинујенције, структуре и садржаја, бива очигледно да је Јоца Вујић систематично и методолошки годинама прикупљао грађу за културну историју. Писма је Вујић марљиво прикупљао годинама и брижно се старао о њима. Највећи део ове колекције купио је од старог проте и историчара Димитрија Руварца. Збирка садржи углавном документа, преписку, рукописе и књижевне саставе с краја 16. до почетка 20. века, који су драгоцен извори за историјска и тематска изучавања и проучавање српске историје и историје Срба у Војводини.

Централни део архивске збирке Јоце Вујића и прави драгуљ за будуће истраживаче чине документа која су некада припадала архиви кнеза Милоша Обреновића тј. кнежевој канцеларији. Милошева преписка заједно са документима Књажевске канцеларије који се чувају у Архиву Југославије чини једну целину и указује се интересантном грађом за истраживачки рад о животу кнеза Милоша и његове породице.

Коначан циљ је дигитализација ове грађе. Комплетном дигитализацијом и изградом репозиторијума ова грађа постаће доступна најширем кругу корисника (историчарима, историчарима уметности, историчарима књижевности, етнографима, архивистима,

музеолозима). Тиме се открива недовољно познат део научне и културне баштине и културне који чини део националног идентитета; омогућава се доступност грађе најширем кругу истраживача научним радницима, стручњацима у области културе и студентима.

Кључне речи: Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”, дигитализација, архивска грађа, Збирка Јоце Вујића, кнежева архива, Милош Обреновић

Увод

Вредност библиотечког фонда Универзитетске библиотеке представљена је кроз изузетно богате колекције библиотека легата и библиотека целина, којих данас имамо 32. Архивска грађа која се чува у приватним колекцијама Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић” од највећег је значаја за културолошка и културноисторијска изучавања наше прошлости. Архивска збирка Јоце Вујића заједно са библиотеком целином, ПБ10 проглашена је одлуком Управног одбора Народне библиотеке Србије за културно добро од великог значаја на седници одржаној 26.12.2013. Тиме је постала део Електронског регистра који садржи попис са основним подацима а информација о проглашењу објављена је у Службеном гласнику РС јануара 2014. године.

Институција културе поседује у својим фондовима многобројне, разнородне и вредне архивске збирке. Уколико се те збирке само чувају у депоима и трезорима библиотека и архива, далеко од очију јавности, не истражују се и не презентују јавности, оне постају обесмишљене. Да би вредна архивска грађа нашла пут до свог читаоца и корисника неопходно је да грађу приближимо и кориснику и будућем истраживачу у виду промоција, постављања изложбе или објављивањем стручних радова о самој архивској збирци. Вредна збирка Јоце Вујића чекала је свој тренутак пуних 83 године да би поново оживела и угледала светлост дана преточена у монографију.

Заоставштина Јоце Вујића

Знаменити Сенћанин, угледни велепоседник, велики добротвор Универзитета у Београду и заљубљеник у књиге, Јоца Вујић година-

ма је сакупљао сакупљао књиге, старе рукописе, слике, стари новац и стара документа, што је учинило да његова збирка буде највећа и најразнороднија приватна колекција у Срба. Његова лична библиотека заједно са богатом архивском грађом тестаментарно је завештана Универзитету у Београду 1931. године, а у библиотеку је пренета наредне године. Своју одлуку Вујић је образложио у писму ректору Београдског у ниверзитета наглашавајући да је из ове збирке изузео све оно што је сматрао да није значајно за српску науку и културу, или се тицало његове породице или пак родног града Сенте. По пријему у Библиотеку Вујићева вредна збирка је разврстана, инвентарисана у току четири године и урађена су регеста, а потом је смештена у полице Рукописног одељења Универзитетске библиотеке.

Биографија Јоце Вујића

Јоца Вујић рођен је 1863 године у Сенти као шесто дете адвоката Саве Вујића и мајке Терезије Мудринић. Школовао се у родној Сенти, Сегедину и Пожуну. Овај прелепи град старе архитектуре и богате културне прошлости формирао је Вујића на посебан начин и могао би се сматрати почетком његовог занимања за колекционарство којим се бавио целог свог живота. „У Пожуну сам добио вољу за сакупљање старина и љубав за старине и за прошлост, та Пожун је сам по себи један музеј старина.“¹

Портрет Јоце Вујића

Борислав К. Раденковић, 1933.²

- 1 Из дневничких бележака Јоце Вујића *Мој живот*, писаних од краја 1931. године до 21.11.1933. године. Прекуцани текст налази се у легату Тање Крагујевић Вујић, песникиње из Београда, удате за Вујићевог унука, Василија Винце Вујића. Легат се чува у Историјском архиву Београда.
- 2 Портрет Јоце Вујића у власништву је Универзитетске библиотеке и изложен је у

Вујић је студирао Филозофски факултет у Бечу који није завршио јер је након другог семестра напустио студирање због породичне трагедије. Студентске дане у Бечу користио је за посећивање изложби, музеја и галерија слика. Одлучио је да се посвети економским наукама и упише Високу агрономску школу у Алтенбургу где је и дипломирао 1885. Како је био човек „меканог срца”, он је одустао од својих снова да докторира филозофију у Хајделбергу и посветио се вођењу породичног имања. О томе је записао у дневнику: *„Није добро кад је човек сувише мекана и добра срца. То ми је и у каснијем животу, па све до данас силне неприлике, незгоде па и несреће донело. Вечито сам неког жалио, попустио му и трпио све и сва. То ми је била судбина.”*³

Захваљујући добром теоријском знању и практичној примени убрзо је унапредио и проширио имање те је био познат не само у Сенти него и у целом Потисју. Приходи од имања трошени су на куповину књига, слика и уметничких предмета. Јоца Вујић проналазио је слике и уметничке предмете по разним антикварницама и код појединаца и виђенијих породица у Сегедину, Темишвару, Бечу, Пешти, Фиренци, Венецији и Лајпцигу. Вредно и неуморно је сакупљао и увећавао своју библиотеку и музеј.

У својој кући у Сенти⁴ Вујић је отворио први приватни музеј код Срба почетком 20. века. У његовој колекцији било је око 400 слика од 18. века до прве половине 20. века, око 20.000 књига, 3.000 докумената, оружје, народна одела, бакрорези, нумизматика.

Члан Матице српске био је од 1922. године и учествовао је у њеном раду активно. Био је изабран за почасног члана Књижевног одељења, и почасног члана новосадског Историјског друштва. Када су примили поклон од 46 уметничких слика, приликом отварања Музеја 1933. године, Матица српска прогласила га је почасним председником новооснованог Музејског одбора.

просторији у којој се чува Вујићева посебна библиотека ПБ10

3 Јоца Вујић, *Мој живот*.

4 Кућа-музеј Јоце Вујића и данас постоји и једна је од најстаријих кућа у Сенти. Саграђена је почетком 19. Века, 1831-32, у стилу класицизма, са елементима романтичарског стила. Зидана је за сенатора среза Озђањи Иштвана. Након 1890. у њој је живео главни тужилац Сарич Берталан. У поседу породице Вујић је од краја Првог светског рата. Трг мира бр. 2 где се налази кућа, одлуком Скупштине града Сенте, преименован је 2005. године у Трг Јоце Вујића.

За свој заслужни национални рад Јоца Вујић је био одликован више пута. Одликован је Ратном споменицом из балканских ратова и одличјем Црвеног Крста, као и орденима Светог Саве IV, III и II реда, те орденима Југословенске Круне и Белог Орла.

Имао је племениту жељу да велико благо која је скупао током живота подари српском народу као музејску вредност непрекидно доступну јавности. Намеравао је да свој музеј пренесе у Нови Сад и стави га под окриље Матице српске. Желео је да изгради о сопственом трошку зграду у којој би се чувала та музејска збирка. Нажалост, његова жеља није била остварена. Мита Костић у Летопису Матице Српске за 1921. годину написао је : „Г. Вујић одлучио је да у Новом Саду купи засебну зграду, да у њу смести библиотеку и све своје збирке, те да оснује јак фонд из кога ћесе она стално занављати.“

Ова племенита намера нажалост није била остварена услед низа неспоразума и потешкоћа са којима се сусретала Матица Српска и услед неразумевања тадашњих градских власти Новог Сада.

На концу свог живота донео је одлуку да своју личну библиотеку и архивску збирку тестаментом завешта Универзитету у Београду.

Пројекат

Почетком 2015. године аплицирали смо код Министарства културе и информисања да нам одобре средства за реализацију пројекта *Дигитализација и презентација културног и научног наслеђа Архивске збирке Јоце Вујића и објављивање породичне преписке кнеза Милоша Обреновића*. Пројекат је одобрен али не у целокупном траженом износу већ само у сегменту који је подразумевао објављивање монографије са породичном преписком Обреновића. Наша идеја била је да ће реализацијом овог пројекта грађа из Архивске збирке Јоце Вујића постати доступна најширем кругу корисника (историчарима, историчарима уметности, историчарима књижевности, етнографима, архивистима, музеолозима).

Архивска збирка Јоце Вујића најзначајнија је збирка архивске грађе Библиотеке. Њену вредност додатно поспешује чињеница да су документа из ове збирке мало или нимало искоришћена у нашој на-

уци. Добила је име по Јоци Вујићу велепоседнику из Сенте, познатом библиофилу и добротвору Београдског универзитета, који је 1931. године своју богату архиву завештао тестаментом, Универзитетској библиотеци, а у Библиотеку је пренета крајем 1932. године. Његова збирка, која већим делом представља преписку са краја 17. па до почетка 20. века, можемо поделити у четири групе:

1. Преписку из 17-18. века.
2. Преписку кнеза Милоша Обреновића.
3. Преписку Косте Анастасијевића, српског агента у Букурешту.
4. Преписку културних посленика друге половине 19. века и прве половине 20. века.

Архивска грађа у збирци Јоце Вујића у Универзитетској библиотеци у Београду јесте пописана, али не и детаљно описана, а она има вишеструки значај, и још је не само недовољно истражена, већ и непрепозната као прворазредан архивски извор за будућа научна истраживања. С обзиром на садржај ове збирке значајна је за проучавање политичке и културне историје 18 – 20. века.

Значај ове архивске грађе превазилази ниво културне баштине и указује се као научна грађа од прворазредне важности. Анализом грађе, њене провенијенције, структуре и садржаја, потврђује се да је Јоца Вујић методолошки и систематично прикупљао грађу за културну историју. Будући да ова збирка садржи углавном документа, преписку, рукописе и књижевне саставе с краја 16. до почетка 20. века, који су драгоцени извори за историјска и тематска изучавања, самим тим подложна је архивистичкој и документалистичкој обради. Приватна писма, лична и друга документа, књижевни списи, романи, збирке песама, леци, плакати, мноштво познатих имена од најстаријих времена па све до данас, у највећем случају све необјављено, чека свог издавача.

Кнежева архива

У архивској збирци Јоце Вујића у Универзитетској библиотеци налазе се и документа која су некада припадала архиви кнеза Мило-

ша Обреновића, тј. кнежевој канцеларији, која су свакако највреднији али и најинтересантнији део збирке. Архива је пронађена у Румунији на једном кнежевском добру. Наиме, породица Бајић, где је кнежева ћерка била удата, наследила је ту архиву заједно са кућом и имањем и пренела у свој дом у близини Темишвара. Касније је породица продала имање а архиву је купио Јоца Вујић 1925. године. Кнежева Архива је садржала 1071 докуменат из времена када је кнез Милош живео у изгнанству. Куповином ове вредне архиве сачувана је кнежева кореспонденција коју можемо користити за истраживања о животу кнеза Милоша и његове породице.

Милошева преписка заједно са документима Књажевске канцеларије који се чувају у Архиву Југославије чини једну целину и указује се интересантном грађом за истраживачки рад о животу кнеза Милоша и његове породице. Наиме, у документима Књажевске канцеларије налазе се породична писма из 1815-1839, док је кнез Милош био у Србији, док су писма у заоставштини Јоце Вујића из периода Милошевог изгнанства, 1839-1858 те представљају логичан наставак. Истраживањем и анализом ових писама као целине може се колико-толико добити целовита слика о животу кнеза Милоша, целе његове породице као и о развоју породичних односа породице Обреновић.

Кнежеву архиву можемо разврстати у 5 скупина коју чине: породична преписка, лична преписка, пословна преписка, судски акти и документа из спорова и предмети и документа из оставине кнеза Милоша.

Породична преписка

Породична преписка Обреновића садржи већим делом преписку кнеза Милоша са сином кнезом Михаилом и ћерком Петријом, удатој Бајић⁵ (неколико Петријиних писама је већ објављено). Из преписке Милош-Михаило сачувано је укупно 131 писмо. Од тог броја 71

5 Брзуловић Станисављевић, Татјана. „Писма кнегиње Петрије своје оцу књазу Милошу Обреновићу – из архивске грађе Јоце Вујића у Универзитетској библиотеци "Светозар Марковић" у Београду“. Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, књ.72 (2011), стр. 133-149.

писмо кнеза Милоша упућено сину Михаилу из 1846-1854, и 60 оригиналних писама кнеза Михаила упућених кнезу Милошу из 1845-1858. Затим, 19 писама кнеза Милоша упућених ћерки Петрији Бајић из 1845-1858, као и 19 Петријиних писама упућених оцу из 1846-1860. Ту су затим и писма осталих чланова породице Обреновић. Сачувана су 4 писма Анке Ј. Обреновић⁶ из 1851-1854, једно писмо Јеврема Обреновића⁷, најмлађег кнежевог брата из 1848. године и 2 писма Јована Обреновића⁸, кнежевог брата из 1845. године и 3 писма кнегиње Јулије⁹, жене Михаила Обреновића из 1854-1858. Писма која је кнез Милош писао сину и ћерки, представљају нам Милоша Великог у једном потпуно новом светлу. Како свако од нас има два лица: једно за јавност и једно приватно, за породицу, из ових писама види се управо та друга, светла и нежна страна кнеза Милоша. Његова писма упућена деци обилују са пуно љубави, нежности и бриге. У писмима Михаилу саветује сина да живи уредно, да не расипа новац и да се не шенлучи превише јашући коње, а ћерки Петрији дели савете око подизања деце.

Најзаступљеније теме у писмима су око ергеле коња којих је Милош имао пуно, о њиховом пресељењу у Влашку, о набављању докумената за пресељење коња, њиховој продаји, куповини бедевија и слично. Са кнезом Михаилом најчешће се дописивао око финансијских и новчаних трансакција, плаћања судских уговора, плаћања такси, убирања аренди од имања које је издавао у закуп.

6 Анка Обреновић (1821-1868) ћерка је Томаније и Јеврема Обреновића. Била је писац и њени преводи су били први литерарни радови жене у Србији 1836. године. Позната је по надимку „Анка Помодарка“.

7 Јеврем Обреновић (1790-1856) најмлађи брат кнеза Милоша рођен је у Горњој Дубици. 1816. постављен је за обор-кнеза Шабачке нахије. Научници га описују као наочитог, ученог и просвећеног човека који је увек био окренут ка новом. У Шапцу се оженио Томанијом, ћерком Анте Богичевића и са њом изродио осморо деце. Његов син Милош био је отац краља Милана.

8 Јован Обреновић (1787-1850) млађи брат кнеза Милоша. Био је гувернер дистрикта рудничког и пожешког, познат под именом Господар Јован.

9 Јулија Обреновић (1831-1919) удала се за кнеза Михаила 1853. године у руској капели у Бечу. До повратка у Србију 1858. године живели су на свом имању "Иванка" у Аустроугарској. Учила је српски језик код Ђуре Даничића. Растали су се 1865. године ("растали су се од постеље и стола").

Међутим, у свим писмима присутна је књажева велика брига за децу и жеља да се сачува блискост породице која је у изганству, као и потреба очувања породице на окупу, што је био један од гаран-та Милошевог повратка на престо. Са друге стране, кнез Михаило и кнегиња Петрија били су оцу велика потпора извештавајући га стално о ситуацији у земљи. Писали су му о расположењу које је владало у народу, о јачању антикарађорђевићевске струје. Петрија му је стално слала извештаје шта људи мисле о његовом потенцијалном повратку на престо. Кнез Милош му је, у писмима, био подршка и заједно су правили планове за повратак на престо. Додуше, Михаило је деловао такође из иностранства и будући да је деловао као књажев син, путовао је по Европи, усавршавао немачки и француски, изузетно добро је користио та путовања за контакте и познанства са политичарима у страним државама који су такође пружали подршку да се кнез Милош врати на српски престо. Писма деце, односно Петрије и Михаила препуна су поштовања и љубави према оцу, и они су му сво време његовог изгнанства били подршка и једна врста гаранта да ће се он вратити на престо. Преписка кнеза Милоша Обреновића коју овде представљамо промениће мишљење и схватање о њему. Кнеза Милоша знамо као аутократу, преког и наглог човека који није презао ни од чега да добије оно што жели, али у овим писмима видимо једну потпуно нову слику Милоша Обреновића, видимо нежну црту оца и пуно љубави и топлине које исказује у писмима кћерки Петрији и сину Михаилу. Он их саветује да уредно живе, кћерку Петију саветује око подизања деце и васпитавања његових унучади, а сину поручује да не проводи превише времена по кафанам, да не шенлучи већ да пристојно живи, како доликује једном српском кнезу. У архивској збирци Јоце Вујића чувају се и писма осталих чланова породице Обреновић упућена кнезу Милошу. Сачувана су четири писма Анке Ј. Обреновић, једно писмо најмлађег кнежевог брата Јеврема, два писма кнежевог брата Јована и три писма кнегиње Јулије, жене Михаила Обреновића.

Анка Обреновић (1821-1868) ћерка је Јеврема Обреновића и Томаније. Била је писац и њени преводи су били први литерарни радови жене у Србији 1836. године. Објавила је прву књигу превода 14

прича са немачког језика под насловом *Наравоучителне повести*, 1836. у Београду. Тиме је стекла глас прве српске књижевнице а то је поздравио и Димитрије Давидовић, уредник *Новина сербских*. Те године почела је да пише *Дневник* који је водила скоро две године, до почетка 1838. године, који ће угледати светлост дана 2007. године у приређивању Радмиле Гикић-Петровић. Познатија је по надимку „Анка Помодарка”. Анкина писма послата су кнезу Милошу из Деблинга и Новог Сада. То су честитке за Божић и Нову годину у којима му жели добро здравље и дуг живот. Захваљује се кнезу на помоћи и даровима њеној деци и уопште као „*благодеју*” који се очински стара о деци свог умрлога брата. Честита му Божић и Нову 1854. годину са жељом да му идуће године честита празник „у оној земљи којој сте ви темељ положили.”

Јеврем Обреновић (1790-1856) најмлађи брат кнеза Милоша рођен је у Горњој Дубици. 1816. постављен је за обор-кнеза Шабачке нахије. Научници га описују као наочитог, ученог и просвећеног човека који је увек био окренут ка новом. У Шапцу се оженио Томанијом, ћерком Анте Богићевића и са њом изродио осморо деце. Његов син Милош био је отац краља Милана. Његов боравак у Шапцу сматра се врло плодноним и назива се „Јевремовим златним добом”. Имао је врло напредна схватања. Шабац је међу првим градовима у Србији имао школу, учитеље и лекаре. Јевремов конак саградио је 1824 године, била је то врло лепа грађевину на спрат, сматрана је најлепшом у Србији Јеврем Обреновић био је значајан по много чему. Памти се по првом клавиру, савременом намештају. Његов конак био је стециште школованих људи, елите уметника и интелектуалаца тадашње Србије. У оквиру Конака била је и знаменита Јевремова библиотека која се садржала дела Лафонтена, Купера, Шилера. У дворишту Конака стајао је и фијакер, први у Србији купљен у Војводини. За време Јевремовог покровитељства основана је у Београду 1832. прва јавна библиотека, чији је први дародавац био Јеврем. Јеврем је писао кнезу 1848. године из Манасије. Пише му о своме сину, затим о великом невремену са ветром и снегом који је затрпао куће и поломио дрвећа тако да има и људских жртава

Јован Обреновић (1787-1850) млађи брат кнеза Милоша. Био је гувернер дистрикта рудничког и пожешког, познат под именом Госпо-

дар Јован. Рођен је у Горњој Добрињи а умро у Сремским Карловцима. Учествовао на састанку у Такову и бици на Љубићу 1815. Године и у Ђаковачкој буни 1825. Оженио се 1814. Круном Михаиловић која је умрла 1835. Имали су двоје деце сина Обрена (1818-1826) и ћерку Јелисавету (Савку) (1828-1834). Други брак склопио је 1835. године са Аном Јоксић (1818-1880). Са њом је имао две ћерке Анастасију-Станку (1839-1933) и Ермилу (1844-1918). У конаку Јована Обреновића из 1835. смештена је стална поставка Народног музеја из Чачка. Извештава га да је у Новом Саду купио кућу и да се у њу са својом породицом усељава. Жели му срећан Божић и Нову 1846. годину налазећи у његовој срећи, „срећу нашу, наше деце и потомака.”

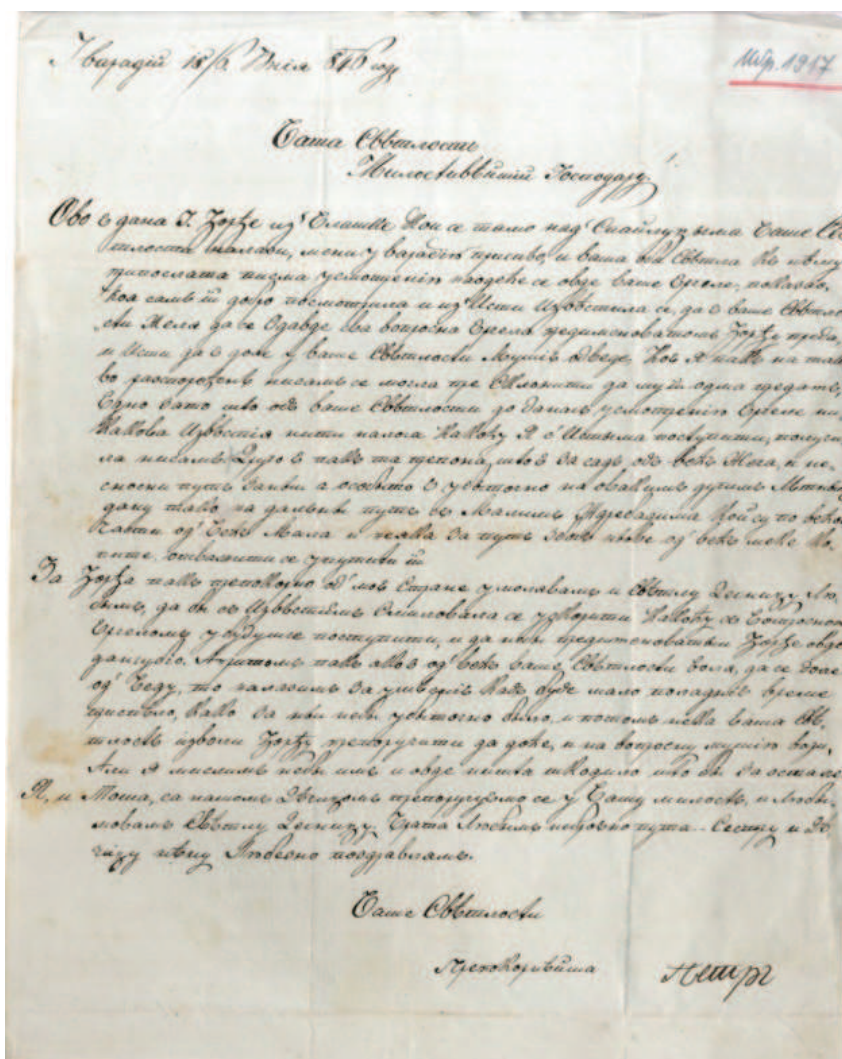
Јулија Обреновић (1831-1919) удала се за кнеза Михаила 1853. године у руској капели у Бечу. До повратка у Србију 1858. године живели су на свом имању „Иванка” у Аустроугарској. Учила је српски језик код Ђуре Даничића. Растали су се 1865. године (*растали су се од постеље и стола*). Од кнеза Михаила добила је палату у Бечу и годишњу ренту од 5500 дуката. Одрекла се титуле српске кнегиње али је задржала назив Кнегиња Јулија Обреновић, прихватајући законе српске православне цркве ако би кнез тражио коначан развод. Нису имали деце. После кнежевог убиства Јулија сеудаје за Карла од Аренберга (1831-1898) и постаје војвоткиња од Аренберга. Ни у овом браку није имала деце. Умрла у Бечу 1919. године. Два од Јулијиних писама кнезу Милошу написана су на немачком а једно на српском језику. У њему кнегиња Јулија одговара на писмо и изјављује да ће се што пре постарати да научи српски језик. Захваљује кнезу Милошу на саветима, говори му о свом проводу у Бечу за време бечких поклада. Поздравља кнеза Милоша ослонљавајући га са: „*Мој драги отац!*”

Закључак

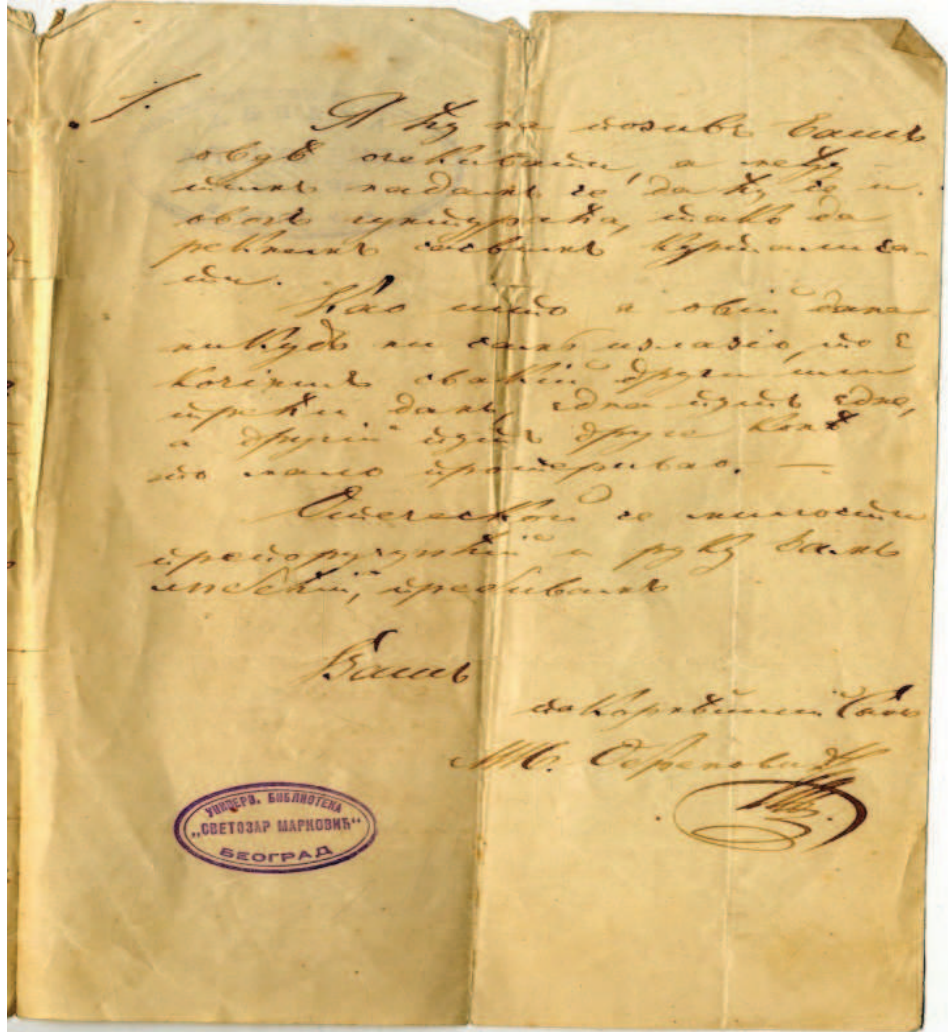
Након осамдесет три године од када је збирка пренета у Универзитетску библиотеку, објављујемо изабрана до сада необјављена писма из породичне преписке Милоша Обреновића. Њиховим објављивањем не само да се жели дати оригиналан и значајан до-

принос историји и културној историји Србије већ и очувати сећање на племенитост Јоце Вујића ко је ову архиву прикупио и даровао.

Писмо кнегиње Петрије оцу

Писмо кнеза Михаила кнезу Милошу

Литература

- Брзуловић Станисављевић, Татјана. „Писма кнегиње Петрије своме оцу књазу Милошу Обреновићу – из архивске грађе Јоце Вујића у Универзитетској библиотеци “Светозар Марковић” у Београду“. *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор*, 77 (2011): 137-149. Print.
- Кнежевић, Милош. „Јоца Вујић.“ *Књижевни север: часопис за књижевност, науку и културу* 11. 7/11(1935): 113-128. Print.
- Лазаревић, Небојша. „Јоца Вујић.“ *Библиотекар*. 28. 6 (1976) : 848-876. Print.
- Марковић, Радосав. *Универзитетска библиотека у Београду: (1921-1945)*. Београд: Завод за издавање уџбеника Социјалистичке Републике Србије, 1968. Print.
- Филиповић, Даница. *Јоца Вујић, велики добротвор Београдског универзитета и Универзитетске библиотеке: каталог изложбе поводом Дана Библиотеке и 80 година од добијања његовог великог поклона*. Београд: Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2012. Print.
- Џонић, Урош . „Јоца Вујић“. *Гласник Историјског друштва у Новом Саду* VII. 1-3 (1934): 418-425. Print.

Tatjana Brzulović Stanisavljevic, PhD
University Library “Svetozar Markovic” in Belgrade

THE DIGITIZATION AND PRESENTATION OF CULTURAL AND SCIENTIFIC HERITAGE OF THE ARCHIVAL COLLECTION OF JOCA VUJIC: A LONG WAY TO AVAILABILITY

Summary

The archive material in private collections of the University Library “Svetozar Markovic” is essential for cultural and cultural-historical study of our past. Joca Vujic seems to be the most important name among the benefactors of the University of Belgrade.

More than fifty years he was gathering books, old manuscripts, paintings, coins and old documents that made his collection the largest and most varied private collection in the Serbs. Besides Vujic abundant collection, there has been located the whole valuable archive at the University Library "Svetozar Markovic" in Belgrade since 1932.

By the richness of content and value of the documents that make this collection, the legacy of Joca Vujic at the University Library "Svetozar Markovic" represents a highly important cultural heritage, on one hand, while on the other hand, it appears to be the scientific body of great significance and importance. By analyzing the material, its origin, structure and content, it becomes evident that Joca Vujic years collected material for cultural history in a systematic and methodological way. He diligently gathered letters for years and carefully took care of them. He bought the largest part of the collection from the old archpriest and historian Dimitri Ruvarac. The collection includes documents, correspondence, manuscripts and literary essays dating from the late 16th to the early 20th century, and is a valuable source for the study of Serbian history and the history of the Serbs in Vojvodina.

The central part of the archival collection of Joca Vujic, a true gem for future researchers, is constituted of documents that once belonged to the archives of Prince Milos Obrenovic i.e. his office. The prince's correspondence, together with the documents of his office, which are kept in the Archives of Yugoslavia, makes a whole and is an indispensable for studying personality of Prince Milos and his family.

By complete digitizing and creating repositories, financed by the Ministry of Culture and Information through the project *Digitization and presentation of cultural and scientific heritage of Archival Collection of Joca Vujic and publishing family correspondence of Prince Milos Obrenovic*, this material will become available to the broadest range of users (historians, art historians, literary historians, ethnographers, archivists, museologists).

Key words: University Library "Svetozar Markovic", digitization, archival material Collection of Joca Vujic, the prince's archives, Milos Obrenovic